כל האסורין לגבי מזבח אוסרין בכל שהן הרובע והנרבע והמוקצה והנעבד והאתנן והמחיר והכלאים והטרפה ויוצא דופן איזהו מוקצה המוקצה לעבודת כוכבים הוא אסור ומה שעליו מותר ואיזהו הנעבד כל שעובדין אותו הוא ומה שעליו אסור וזה וזה מותר באכילה: **גמ'** אמר מר אוסרין בכל שהן דלא בטלי ברובא תנינא כל הקדשים שנתערבו בחטאות מתות או בשור הנסקל אפי' אחד ברבוא ימותו וקשיא לן מאי קאמר הכי קתני נתערבו בהן מחטאות מתות או שור הנסקל אפילו ברבוא ימותו איצטריך ס"ד אמינא התם הוא דאיסורי הנאה אבל הבא דלאו איסורי הנאה אימא ליבטל ברובא קמ"ל ורובע ונרבע נמי תנינא נתערבו רובע ונרבע ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויביא בדמי יפה שבהן מאותו המין אמר רב כהנא אמריתה לשמעתא קמיה דרב שימי בר אשי אמר לי חדא בחולין וחדא בקדשים וצריכי דאי אשמועינן גבי קדשים משום דמאיסי אבל גבי חולין אימא ליבטלי ובחולין נמי תנינא ואלו אסורין ואוסרין בכל שהן יין נסך ועבודת כוכבים וציפרי מצורע ועורות לבובין ושיער נזיר ופטר חמור ובשר בחלב ושור הנסקל ועגלה ערופה וחולין שנשחטו בעזרה [ושעיר המשתלח] הרי אלו אסורין ואוסרין בכל שהן צריכי [א] דאי אשמעינן התם (דאיסורי הנאה דלא בטלי אבל הכא ליבטלי) ואי אשמועינן הכא דלגבוה דמאים אבל להדיוט אימא איסורי הנאה ליבטלו ברובא [ב] קמ"ל ורובע ונרבע מנלן דאסירי לגבוה דתנו רבנן מן הבהמה להוציא רובע ונרבע והלא דין הוא ומה בעל מום שלא נתעבדה בה עבירה פסול לגבי מזבח רובע ונרבע שנעבדה בהן עבירה אינו דין שאסורין לגבי מזבח חורש בשור וחמור יוכיח שנתעבדה בו עבירה ומותר לגבי מזבח מה לחורש בשור וחמור שאין חייבין מיתה תאמר ברובע ונרבע שחייבין מיתה טול לך מה שהבאתה הרי שנתעבדה בהן עבירה בשני עדים נעבדה בהן עבירה על פי עד אחד או על פי הבעלים מנין אמר רבי שמעון אני דן ומה בעל מום שאין התראת שני עדים פוסלתו מאכילה הודאת עד אחד פוסלתו מהקרבה רובע ונרבע שהודאת שני עדים פוסלתו מאכילה אינו דין שהודאת עד אחד פוסלתו מהקרבה ת"ל מן הבהמה להוציא רובע ונרבע והא אתיא מדינא (לא אתיא)

אמר

כל האסורין [לגבי מזבח] אוסרין בכל שהן. אפי' נתערבו אחד באלף כולן אסורין למזבח אם אינו ניכר. וכולהו משכחת להו דאינן ניכרין אבל טרפה לא משכחת לה אלא כדמוקים לה במסכת זבחים בפרק כל הזבחים שנתערבו (דף עד:) כגון שנתערבה דרוסת הזאב בנקיבת הקוץ אי נמי בולד טרפה ואליבא דר"א דאמר לא יקרב: **גמ' וקשיא לן.** התם מאי אפי' דקאמר דהא קתני כל הזבחים שנתערבו בחטאות המתות דמשמע אחד מן הזבחים נתערב בהרבה חטאות המתות ואפי' אחד דהיתר ברבוא דאיסור כולן ימותו ומאי קאמר פשיטא לן דכ"ש דכי הוי איסורא יותר טפי (גבי איסור) פשיטא דימותו דהא איסור רובא: **ומשנינן.** התם דהכי קתני כל הזבחים שנתערב בהן אחד מחטאות המתות דמשמע דחדא חטאת נתערבה בזבחים כשהיו הרבה ואפילו אחת דאיסור ברבוא דהיתר כולן ימותו ולא בטיל חד בינייהו ולמה לי למיהדר ולמיתני הכא: **התם הוא.** גבי חטאות המתות ושור הנסקל: **דאיסורי הנאה נינהו.** ומשום הכי חשיבי ולא בטלי: **אבל.** הני דמתני' רובע ונרבע דמותרין באכילה להדיוט דבהכי עסקינן שרבע או נרבע על פי עד אחד דאינה נסקלת בכך או שהבעלים הודו ומודה בקנס פטור אימא ליבטלו קמ"ל מתניתין: ובזבחים [עג.] גרסי' תו ואי אשמועינן הא דתמורה ה"א הכא הוא דלגבוה מאיס ומשום הכי לא בטלי וירעו עד שיסתאבו ויאכלם הדיוט אבל מילתא דלהדיוט נמי אסורה אימא ליבטל קמ"ל התם ימותו דאפי' לגבי הדיוט לא בטיל דאי בטיל לימא ירעו עד שיומתו ויפדו ויאכלם הדיוט: **תנינא התם בזבחים** [עא.] (ברובע) **אחד מן הזבחים שנתערב ברובע ונרבע דחולין ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויביא בדמי היפה שבהם קרבן מאותו המין.** כלומר ממין אותו קרבן שנתערב בהן אם שלמים היו יביא בדמי יפה שבהן שלמים דיד הקדש על העליונה ואם עולה היתה יביא בדמי היפה עולה. אלמא שמעי' מהתם דלא בטלי ברובא: **חדא בחולין.** מתני' דהכא מיירי בנתערבו כשהן חולין ואחר כך הקדישן והיא דזבחים מיירי דנתערבו כשהן קדושים דהתם קתני כל הזבחים: **אבל.** הכא גבי חולין דלא מאיסי בשעת תערובות דלא שייך בהו חלק גבוה אימא ליבטלן וכי מקדיש להו קדשי שפיר דהא כבר איבטיל ליה איסור וליקרבו קמ"ל: ובזבחים [עא:] קפריך ניתני הא דתמורה ולא בעי הא דזבחים ומשני הכא תקנתא איצטריכא ליה להכי הדר תנא לה הכא בזבחים דהתם בתמורה תנא אוסרין בכל שהן ולא תנא תקנתא והכא תנא תקנתא ימכרו ויביא בדמי יפה שבהן מאותו המין: **ובחולין נמי תנינא.** דאפילו בחולין ממש לא בטלי ברובא בעלי חיים וכל הנך דחשיבי: **ועורות לבובין.** מפרש במסכת ע"ז (דף לב.) שנוקבין כנגד הלב [יג] עגול כדרך אותו נקב הוציאו האימורין והקטירום לעבודת כוכבים ותקרובת עבודת כוכבים אסור בהנאה: **ושיער נזיר.** אסור בהנאה דבעי שילוח תחת הדוד: **ובשר בחלב.** חתיכת בשר שנתבשלה בחלב ושוב נתערבה באלף חתיכות כולן אסורות ואליבא דמאן דאמר בשר בחלב אסור בהנאה בשחיטת חולין בפרק כל הבשר (דף קיד:): ט) **מאי שנא התם.** בקדשים דתני איסורי הנאה כגון חטאות המתות ושור הנסקל ואיסורי אכילה כגון טרפה בהדי הדדי: ע) **תערובת דחולין כו'.** כלומר דגבי מסכת עבודת כוכבים הוי תערובת דחולין איפסיק ותני איסורי הנאה לחוד דקתני [ע"ז כט:] ואלו אסורין ואוסרין בכל שהן ואוסרין בהנאה יין נסך והדר תני בשיטה אחריתי [שם לה:] ואלו דברים שאינן אסורין איסור הנאה חלב שחלבו עובד כוכבים ואין ישראל רואהו כו' מיסתברא קאי גבי מסכת עבודת כוכבים משום דבעי לפרושי איסורי דיין נסך דדמיין ל) ליה דהתם נמי אסורין בהנאה: הכא נמי גבי זבחים דדמיין ל) ליה דכולהו אסורין לגבוה: **מן הבהמה.** משמע ולא כל הבהמה: **והלא דין הוא.** ולא צריך קרא: **חורש בשור ובחמור יוכיח.** שמותר לגבוה אם הקדישו אחרי כן: **טול לך מה שהבאת.** דלאו פירכא היא מהאי טעמא: **הרי שנעבדה עבירה בשני עדים.** כלומר הרי יש לך להביא בדין זה אותו ששני עדים מעידין בו שרבע או שנרבע דהוא ודאי חייב מיתה ואסור לגבוה: **על פי עד אחד או על פי הבעלים.** דליכא מיתה מנין לך שאסור לגבוה אי לאו קרא: **אני אדיננו.** ולא צריך קרא: **הודאת עד אחד פוסלתו מהקרבה.** דכיון דלאמר מכס מום קבוע הוא פסול מהקרבה: **פוסלתו מאכילה.** שהרי בסקילה הוא:

ליפוייהן

כל האסורין: **אבל הבא דלאו איסורי [הנאה] נינהו אימא ליבטלו** ברובא וכפ' התערובת (זבחים עג.) קאמר ואי אשמועי' הכא ה"א להדיוט שריין קמ"ל הך דקתני התם ימותו ואפי' להדיוט אסירי: **והרובע** והנרבע. התם בפרק התערובת (שם) משני אי מהתם מי קתני בכמה והכא קתני בכל שהוא והך דהתם איצטריך לאשמועינן תקנתא ק)(והכא משני להו בעלמא): **חורש** בשור וחמור יוכיח שנעבדה בו עבירה ומותר למזבח. כדדרשינן ר)מאלה אי אתה מקריב אבל אתה מקריב קדשים שנתעבדה בהן עבירה: **טול** אתה מה שהבאתה. פרש"י לאו פירכא היא מהאי טעמא הרי שנתעבדה בה עבירה בשני עדים כלומר הרי יש לך להביא בדין זה אותו ששני עדים מעידין בו שרבע או שנרבע דהא ודאי חייב מיתה ואסור לגבוה על פי עד אחד או על פי הבעלים דליכא מיתה מנין לך דאסורין לגבוה אי לאו קרא עכ"ל וא"ת למה לי קל וחומר לרובע ונרבע ע"פ שני עדים תיפוק ליה ממשקה ישראל לקמן (דף כט.) דדרשינן מן המותר לישראל והאי הרי הוא אסור בהנאה וי"ל דאיצטריך היכא דשחטו והקריבו קודם שנגמר דינו דמותר בהנאה הוא כדאיתא בב"ק פרק ארבעה וחמשה (דף מא.) אי נמי יש לפרש טול מה שהבאת הרי שנעבדה בו עבירה בב' עדים ואפילו לקל וחומר לא צריכנא דבלאו הכי נמי ידע ביה שהוא אסור למזבח:

עין משפט נר מצוה

א א מיי' פ"ג מהל' איסורי מזבח הל' יג:
ב ב מיי' פ"ד שם הל' א ופ"ג הל' ו:
ג ג מיי' פ"ד שם הל' ח ופ"ג הל' ז:
ד ד מיי' פ"ג שם הל"ו ופ"ד הל' טו:
ה ה מיי' שם פ"ג הל"ד:
ו ו מיי' שם פ"ג הל"י:
ז ז מיי' שם פ"ג הל"ד:
ח ח מיי' שם פ"ד הל' ו:
ט ט מיי' פ"ח מהל' ע"ז הל"א טוש"ע י"ד סימן קמה סעיף ח:
י י מיי' פ"ו מהלכות פסולי המוקדשין הל' א:
יא כ מיי' שם הל"ב:
יב ל מיי' פט"ו מהל' מ"א הל' ו טוש"ע י"ד סימן קלד סעיף א:
יג מ מיי' פ"ז מהל' ע"ז הל"ט טוש"ע י"ד סי' קמ:
יד נ מיי' פי"א מהל' טומאת צרעת הל' ז ופט"ו מהלכות מ"א הל"ו:
טו ס מיי' פ"ז מהלכות ע"ז הלכה ט:
טז ע מיי' פ"ח מהל' נזיר הלכה יד:
יז פ מיי' פי"ב מהלכות בכורים הל' ד ופט"ו מהלכות מ"א הל' ו טוש"ע י"ד סימן שסח סעיף א:
יח צ מיי' פט"ו מהלכות מ"א הל' ו טוש"ע י"ד סימן נג סעי' א:
יט ק ר מיי' שם הל' ו:
כ ש מיי' שם הלכה ו:
כא ת מיי' פ"ד מהל' איסורי מזבח הל' ג:

◆

תורה אור השלם

1. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אָדָם כִּי יַקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן לַיי מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבָּקָר וּמִן הַצֹּאן תַּקְרִיבוּ אֶת קָרְבַּנְכֶם: ויקרא א ב

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' מאי קאמר ומשנינן הכי קתני: (ב) רש"י ד"ה וקשיא וכו' ומאי אפילו כו' דקאמר פשיטא:

◆

הגהות הגר"א

[א] גמ' דאי אשמעינן התם דאיסורי הנאה כו'. גירסא שלפנינו היא נכונה ולא כגי' רש"ק והא דלא תני כן בזבחים משום דשם פריך מחטאות מתות דאיסורי הנאה נינהו: [ב] שם קמ"ל. גירש"י ומ"ש התם בקדשים דתני איסורי הנאה ואיסורי אכילה בהדי הדדי ומ"ש גבי תערובות חולין איפסק ותני איסורי הנאה לחוד ואיסורי אכילה לחוד מסתברא קאי גבי יי"נ דאיסורי הנאה הוא תני איסורי הנאה דדמיין ליה ה"נ גבי זבחים תני דדמיין ליה דכולהו אסורין לגבוה:

◆

שיטה מקובצת

א) ואיזהו נעבד אות ה' נמחק: ב) שהן מאי קמ"ל דלא: ג) אפילו אחד בריבוא: ד) אמינא ס"א ה"מ נתערב במידעם דאסור בהנאה אבל כי נתערב במידעם דלא אסור בהנאה לא אהכי אשמועינן הרא: ה) קמ"ל. ס"א הא נמי תנינא בסיפא דההיא דקתני סיפא דההיא נתערבו ברובע כו': ו) נתערבו ברובע ונרבע: ז) בדמי היפה שבהן: ח) ליבטלי. ס"א ל"א אמר רב כהנא כו' עד אמר לי אי מההיא הו"א ה"מ בקדשים אבל בחולין

מסורת הש"ס

א) זבחים עא., ב) שם ע., ג) גירסת רש"י מאי אפי' דקאמר הכי קתני וכ"ג נ"ק, ד) זבחים עא., ה) ע"ז עד. זבחים עא., ו) נ"ק [וכע"ז עד. הגר"א מחי"ג], ז) דלהדיוט אבל לגבוה אימא לא נספרינהו לכולהו גי' רש"ק, ח) נ"ק מ: [בכורות מא. נדה מא. זבחים פה:], ט) [בילקוט ליתא], י) [זבחים עא:], כ) אפי' דקאמר נ"ק, ל) לגבי היתר נ"ק, מ) [שם], נ) נ"ל פירש, ס) נ"א שקודרין כנגד הלב כנקב עגול ודרך אותו נקב מוציאין הלב ומקטיר לעבודת כוכבים וכפי' רש"י שם דף כט ע"ב ודף לב ע"א נ"ק, ע) ואי קשיא מ"ש שמם כו' והד"א נ"ק. ורש"ק כתב גי' אחרת היה לרש"י., פ) ובתערובות דחולין דכמפ' ע"ז היה תערובות דחולין כו' הד"א. נ"ק., צ) תני דדמיין נ"ק, ק) רש"ק מ"ז וגי' נ"ק והכי משני להו בעלמא, ר) [עי' תוס' חולין קטו. ד"ה חורש].

◆

מוסף רש"י

אוסרין בכל שהן. כל המתערבין בהן ואפילו אחד בריבוא (זבחים עא:). **והמוקצה.** שהקצהו לצורך תקרובת עכו"ם ולא הקריבו (שם עא:). **והנעבד.** שעשאו עבודת כוכבים והשתחוה לו (שם וכעי"ז קדושין נז:). **בחטאות מתות.** חמש חטאות מתות ניהא, ולד חטאת ותמורת חטאת שמתו בעליה ותמורת חטאת ושכיפרו בעליה ושאבדה ונמצאת בעלת מום (זבחים ע: וכעי"ז ושכיפרו בעליה באחר ושעיברה שנתה). **אפילו אחד בריבוא.** השתא משמע אם כשירה כריבוא של חטאות המתות, הילכך פריך בגמרא מאי אפילו, הא הוי מתות רובא, דקתני שנתערבו בחטאות המתות (שם). **מאי קאמר.** כל שכן היכן דרובא למיתה ימותו (שם עא.). **נתערבו בהן כו'.** חד דאיסורא ברובא דהיתירא (שם). **ירעו עד שיסתאבו.** דתמות הנאת המעורב בהן נאסרו כולן להדיוט, ולהלן על המתות כשוין תם אי אפשר. הילכך ירעו עד שיסתאבו ויביא בדמי היפה שבהן מאותו המין ממין הקרבן, אם עולה הוא יביא מעות כנגד דמי היפה שבכולן, דשמא זובח הוא היפה, ויאמר כל מקום שהוא זובח יהא מחולל על מעות הללו ויביא מן המעות עולה. ואם שלמים שלמים (שם). **ואלו אסורין ואוסרין בכל שהן.** כל מקום שנתערבו שם אפילו אחד באלף לא בטיל ואוסרין את כולן (ע"ז עג:). **יין נסך.** חבית באלף חביות (שם). **ועבודת כוכבים.** צורה שעבדוה ונתערבה באלף צורות שאינן עבודת כוכבים (שם). **וציפרי מצורע.** איסורי הנאה הן וביבמות קדושין (נז.) מפרש להו (שם עג.). **ועורות לבובין.** דהוו נמי איסורי הנאה כדאמרינן באין מעמידין (שם וע"ש כט:). **ושיער נזיר.** דאיסורי הנאה הוא, דכתיב (במדבר ו) ונתן על האש אשר תחת זבח השלמים (שם). **ופטר חמור.** דאסור בהנאה כל זמן שלא נפדה (שם). **ובשר בחלב.** חתיכת בשר שנתבשלה בחלב ואסורה בנותן טעם יתירה ונתערבה באלף חתיכות אוסרת כולן בהנאה (שם ע"ש). **וחולין שנשחטו בעזרה.** איסורי הנאה הן וכמס' קדושין (נז.) מפרש להו (שם). **מן הבהמה.** אדם כי יקריב מכם מן הבהמה ולא כל בהמה (נדה מא.) ממעטת בהמות ולא כולן (ב"ק מ:). **להוציא רובע ונרבע.** ע"פ עד אחד או ע"פ הבעלים שלא נסקל דפסול לגבי מזבח (שם).

◆

רבינו גרשום

אוסרין למזבח בכל שהן. שאוסרין כל הבהמות שנתערבו בהן אפי' הן ריבוא: **והטרפה.**

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones